

The Project Gutenberg eBook of Rauhaton yö: Huvinäytelmä yhdessä näytöksessä, by Isidor Lundström

This ebook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this ebook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you'll have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

Title: Rauhaton yö: Huvinäytelmä yhdessä näytöksessä

Author: Isidor Lundström

Translator: R. Silander

Release date: October 23, 2015 [EBook #50288]

Language: Finnish

*** START OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK RAUHATON YÖ: HUVINÄYTELMÄ YHDESSÄ
NÄYTÖKSESSÄ ***

Produced by Tapio Riikonen

RAUHATON YÖ

Huvinäytelmä yhdessä näytöksessä

Kirj.

ISIDOR LUNDSTRÖM

Suomentanut Raine

U. W. Telén & C:o, Kuopio, 1905.

Oy Kuopion Uudessa Kirjapainossa.

Sensuurin hyväksymä, 29 p:nä Elokuuta 1905, Kuopiossa.

HENKILÖT:

Patruuna Andersson. Amanda, hänen tyttärensä. Teodor von Flabben, nuori virkamies. Anto, Anderssonin palvelija.

(Näyttämö: Huone Anderssonin talossa. — Perällä ikkuna, oikealla ja vasemmalla ovi. Vasemman oven luona suurenlainen kaappi. Oikealla etunäyttämöllä sohva, jonka edessä on pöytä kirjoitustarpeineen. Pöydällä palaa kynttilä.)

(Esiripun noustessa Teodor istuu sohvalla ja nukkuu.)

1 kohta.

Anto.

Anto (tullen oikealta). Totta tosiaan, tuossa hän istuu vielä patruunan vierashuoneen sohvalla ja nukkuu, ikäänkuin hän olisi kotonaan. Mitä hän oikeastaan tahtoo? Puhutella patruunaa, sanoi hän. Oli ehkä tyhmää päästää hänet sisään, kun patruunakin oli poissa... mutta tuskin voi kärkeä hienonlaista mieshenkilöä, joka on puettu korkeaan harmaaseen hattuun ja kiiltöhansikkaihin, ja joka päällepäätteeksi antaa köyhälle syntiselle juomarahaa, — kärkeä häntä seisomaan ulkona kadulla odottamassa. Muuten niin luulin minä, että patruuna piankin tulisi kotiin, koska neitikin oli mukana... mutta nyt on kello puoli 12... ja jos ukko saa nähdä talossa vieraan tähän aikaan yötä, niin hän varmaan ajaa minut pois. Hän päättäisi heti, että se on joku muinaisrahojen kerääjä, niinkuin hän itsekin, ja muinaisrahojen kerääjät ovat puoleksi varkaita, on hänen tapansa sanoa. Ei... ei sitä voi auttaa... saan luvan herättää hänet ja pyytää häntä menemään matkoihinsa. (Huutaa.) Herra! Herra! (Soitetaan.) Myöhäistä! Siinä ukko nyt jo on.

2 kohta.

Teodor. Anto.

Teodor (unen pöpperössä). Mitä! No mitä nyt? (Tyyneemmin). Ah, se olet sinä... Onko isäntäsi jo kotona? (Soitetaan jälleen.)

Anto. Hän on juuri tulossa... se on hän, joka soittaa noin hurjasti näin puoli 12 aikaan sydänyöllä.

Teodor. Puoli 12! Mies oletko järjetön? Päästä minut ulos!

Anto. Entä patruuna...? Herrahan tahtoi puhua hänen kanssaan?

Teodor. Minä! Se on erehdys, se on lorua. Minä tahdoin vaan vähäsen levähtää.

Anto. Herra Jumala! Hän on hupsu! (Soitetaan taas.) Minun täytyy avata.

Teodor. Seis, jos hengissä tahdot pysyä! Tuossa on markka. Saat toisen lisää, jos päästät minut ulos, niin ettei kukaan huomaa. Mene nyt avaamaan.

Anto. Minä riennän. Voi kauhistusta minkälainen tapaus! (Menee oikealle.)

3 kohta.

Teodor (yksin).

Teodor. Kirottu seikka, nurja kohtalo! Voi sinua Teodor parka, sinä varmaankin lienet syntynyt marakattitähdistön enteillä... kaikki menee sinulta päin mäntyä. Niin... saatte itse kuulla miten asian laita oikein on. Minä sain päällikköni tanssijaisissa nähdä nuoren tytön... enkelin, jolla oli kullankeltaiset posket ja punanen tukka... ei... punaiset posket ja kullankeltaiset kutrit... Minä tietysti rakastuin, rakastuin kuin 18-vuotias kadetti. Pyysin häntä tanssimaan kanssani ja valssin kestäessä kuiskasin hänen hurmaavan pieneen korvaansa: neitiseni, Te olette lumoava! Hän vaikenee... Minä jatkan: nimeni on Teodor von Flabben, 28-vuotias ja virkamies lennätinlaitoksessa, jossa minulla on 2000 mk vuodessa yöpalveluksesta. Korot omasta pienestä pääomastani tekevät 2800... siis yhteensä 4800 mk vuodessa. Siinä on minun elämäkertani... ja niin päättyi se valssi. Mutta minä en ottanut peljästykseksi, minä... minä istuin hänen viereensä ja jatkoin: minä rakastan Teitä, neitiseni. Tahdotteko ottaa Teodor von Flabbenin ja hänen 4800 vuodessa, sekä hänen sydämensä, joka on ainakin saman arvoinen, siis summa 9600, niin... tässä saatte hänet sitten. Hän punastuu! Hän on vain 17-vuotias. 17-vuotias... ikä, jolloin nuoret tytöt ovat minusta hurmaavimmillaan. Hän vastaa vaan kaksi

sanaa: "kysykää isältä". Minä ryntään ylös, lyön käsiäni yhteen ja huudan: isältänne, neitiseni! Missä ukko asuu, että saisin häntä syleillä ja sanoa: herra... herra... mutta mikä on isänne nimi, neitini? "Andersson, herraseni", vastaa hän. "Hyvä! Andersson, vanha Andersson... minä rakastan Teidän tytärtänne... Teidän... Teidän... Mikä on nimenne, neitini?" — "Amanda, herraseni." Amanda! Niin, sehän on selvää, se... minä rakastan Teidän tytärtänne Teidän Amandaanne... "Ei niin pian, herraseni", sanoo hän, "hakekaa isäni hänen kotoaan ensin". Oi, minä olen onnellisin sähkölennätinvirkamies tällä puolen päiväntasaajaa! Hän rakastaa minua! Tämä ajatus päässäni, sydämissäni, koko ruumiissani minä ryntään kotiin... menen levolle, nukun ja näen unta, että olen kosinut ukko Anderssonia ja saanut myöntävän vastauksen. Vihdoin minä herään... minä ryntään ylös mennäkseni herra Anderssonin luo... silloin minun päähäni juolahtaa, että olen unohtanut kysyä hänen osoitettaan, ja että Amanda on unohtanut sanoa sen minulle. Minä hankin itselleni osoitekalenterin, alan etsiä: A... Ab... Ac... An... tuossa on. Mutta taivahan talikynttilät! Siinä ei ole yksi, ei kaksi, ei kolme, eikä neljä Anderssonia... siinä on 50... 60... 70 kappaletta. Kuka näistä on Amandan isä? Siitä ei kalenterissa puhuta mitään. Minä kauhistun... haen pika-ajurin ja ajan vuoron perään Anderssonien luo... siinä järjestyksessä kuin ne ovat kalenterissakin. Jokaiselle sanon: suokaa anteeksi, herra Andersson, onko Teillä tytär, jonka nimi on Amanda? Toisilla on, toisilla ei ole. Sitten... jokaiselle, jolla on Amanda sanon: herrani, minulla on kunnia pyytää tytärtänne omakseni. Ukko menee ulos, tuo tyttärensä sisään, mutta minkälainen Amanda! Toinen on ontuva, toinen kiersilmä, ei milloinkaan minun Amandani. Änköttäen minä pyydän anteeksi ja ryntään ovelle. Niin olen nyt ollut 49 Anderssonin luona. Vihdoin joudun tänne kulutettuani ajoon neljänneksen vuosipalkastani. Eräässä läheisessä nuuskakaupassa saan tietää, että N:o 50 on se oikea, se minun Anderssonini. Voi ilon ihanuutta! Minä soitan ja minulle avataan, vaan herra Andersson ei ole kotona... palvelija ei tahdo päästää minua sisään. Markka pehmittää toistaiseksi hänen sydämensä ja minä saan astua sisään. Herra Andersson ja neiti Amanda kuuluvat pian tulevan takaisin. Minä heittäydyn tähän sohvalle odottamaan heitä... kestää jonkun aikaa. Olen väsynyt ja minä nukahdan... ja herään vasta kun kello puoli 12 soitetaan... Se on liian hassua! Minun täytyy hiipiä pois ja tulla huomenna uudestaan... Ah! Joku tulee... se on ukko. Kuulin selvästi äänen, joka sanoi: hyvää yötä lapseni... Se oli isä, ja lapsi, se on Amanda, sehän on selvää. Amanda hän asuu tuolla alikerrassa ja ukko täällä ylhäällä. Voi kauhistuksen kanahäkki! Hän tulee tänne... Minun täytyy kätkeytyä, vaan minne? Kas, tuossa on kaappi! (Juoksee kaappiin ja vetää oven kiinni.) Pelastettu!

4 kohta.

Andersson ja Anto (tulevat oikealta. Anto tunkeutuu ensin sisään, työntäen Anderssonin tieltään).

Anto (katsoen ympärilleen). Hän on poissa.

Andersson. Mikä sinua vaivaa, Anto? Sinä aivan musersit olkapääni ovenpieleen.

Anto. Anteeksi, patruuna... mutta minä vaan tahdoin katsoa, olinko sytyttänyt kynttilän täällä huoneessa, ettei patruuna loukkaisi itseään pimeässä.

Andersson. Tyhmyyttä! Kuulehan, eikö kukaan ole käynyt minua kysymässä tänä iltana?

Anto. Kysymässä... Ee... ei!

Andersson. No, sehän on hyvä.

Anto (erikseen). Mutta jos tuo houkkio tulee taas huomenna ja lörpöttelee, että hän on ollut täällä... (Ääneen.) Niin, sehän on totta... oli eräs herrasmies, joka kysyi patruunaa.

Andersson. Joku kerjäläinen luullakseni...

Anto. Eipä ollutkaan, patruuna. Se oli eräs hieno herra, jolla oli korkea harmaa hattu päässä ja kiiltohansikkaat käsissä.

Andersson. No, mitä hän tahtoi?

Anto. Sitä hän ei sanonut.

Andersson. Se oli siis kerjäläinen kuitenkin.

Anto. Ei ollut! Ehkä se oli joku muinaisrahojen kerääjä, niin, tuollainen kuin patruunakin.

Andersson. Herra varjele! Ethän vaan päästänyt häntä sisään?

Anto. Eikös mitä... Patruuna on poissa, sanoin minä, ja sitten suljin oven, että hänen nenänsä oli jäädä väliin. (Eriks.) Oi jos niin olisinkin tehnyt.

Andersson. Oikein teit, poikani. Ei sitä milloinkaan voi olla liian varovainen... Tuoppas tänne minun yönuttuni; se riippuu makuukamarin seinällä.

Anto. Makuukamarissa! (Eriks.) Mutta jollei hän olekaan lähtenyt ulos... jos hän onkin tuolla sisällä... hui sentään! (Ääneen.) Minä otan kynttilän mukaani, patruuna, etten sysää siellä mitään kumoon. (Ottaa kynttilän ja menee vas.)

Andersson. Niin, oikein, rakas Antoni. Varovaisuutta... Tänään on sinulla syytä olla hyvilläsi, veli Andersson. Rahahuutokauppa meni mainiosti... annappas... ei vähempää kuin neljä kultakolikkoa aivan polkuhinnasta. Muutaman vuoden kuluttua on Anderssonin nimi tähtenä loistava muinaisrahaopin taivaalla. Oi, ihana tiede!

Teodor (tirkistää kaapista; erikseen). Jos yrittäisin pujahtaa hämyssä.

Andersson. No, Anto, löydätkö?

Anto (sisältä). Tulen heti, patruuna.

Teodor (kuten ennen). Niin, luulen, että uskallan tehdä kepposen... ei... tuossa hän palajaa kynttilä kädessä. (Vetäytyy sisään.)

Anto (kynttilän ja yönutun keralla). Tässä olen patruuna. (Eriks.) Hän ei ollut siellä sisällä.

Andersson (riisuu frakin yltään). No, autahan nyt yönuttua päälleni.

Anto (auttaa häntä; eriks.). Kuinka peijakkaan tavalla hän on päässyt ulos.

Andersson. Mitä sinä siinä mutiset?

Anto. Minäkö? No voi... minä vaan ihmettelin, missä patruuna on ollut tänä iltana...

Andersson. Vai niin... Minä olen ollut toisessa kaupungin osassa... eräässä rahahuutokaupassa.

Anto. Entä neiti?

Andersson. Otin hänet mukaani.

Anto. Äh! Ei nuorella naisella voi siitä olla huvia, ei...

Andersson. Eikö? Miks'ei sitten? Jos sinä olisit edes vähänkin sivistynyt, rakas Antoni, jos sinä lukisit sanomalehtiä, niin sinä tietäisit, että nainen, uusimpien tiedemiesten havaintojen mukaan on ihmiskunnan jäsen... eli, niin sanoakseni, ihminen. Kun nainen voi päästä vieläpä tohtoriksikin, niin lienee hänellä myös oikeus innostua korkeimpaan, jaloimpaan tieteeseen, muinaisraha-oppiin... tieteeseen metallirahan historiallisesta arvosta... no, mitäs siihen sanot?

Anto. Niin, mutta jollei neiti Amanda käytäkään tuota oikeuttaan... mitenkä silloin käy?

Andersson. Hänen täytyy se tehdä, sanon minä... hän tekee sen jo. Tän'iltaisessa huutokaupassa hän ei kertaakaan nukahtanut...

Anto. Mitä patruuna sanoo?

Andersson. Täyden totuuden... ei sen vertaa kuin edes pieni torkahduskaan. Ja sitten jälkeinpäin kutsuin hänet hienoille illallisille.

Anto. Nybergiinkö? [Tässä saattaa nimittää mitä ravintoloita kulloinkin on muodissa.]

Andersson. Ei... ei aivan niin.

Anto. No sitten tiedän... Le Nordiin...

Andersson. Ei... erään ystäväni luo, erään muinaisrahojen kerääjän luokse.

Anto. Vai niin, no se tulee aina halvemmaksi.

Andersson. Aivan niin. Tiedätkö Anto... minulle pälkähti päähän hieno tuuma, suuri tuuma.

Anto. Se ei ole mahdollista, patruuna...

Andersson. Sen sijaan, että minä testamenttaisin kokoelmani valtiolle, olen nyt päättänyt antaa tyttäreni, minun Amandani, periä sen. Sillä tavoin se jää sukuun... ja Anderssonin rahakokoelmaan tulevat kerran ruhtinaat ja oppineet vaeltamaan juhlasaatossa, ja...

Anto. Mutta, entäs jos neiti menee naimisiin...?

Andersson. Käärme, älä pistä sydämmeeni! Sitä ei hän milloinkaan tee.

Anto. Mitenkä patruuna sen tietää?

Andersson. Suus' kiinni! Sitä et sinä käsitä. Minun tyttärelläni on ylevämpiä ihanteita kuin ajatella miesrahjusta. Hän on elävä tieteelle ja minulle, vanhalle isälleen... Minä olen vihkivä hänet tämän opin salaisuuksiin. Onneksi on minulla siihen aikaa, kun olen vielä niin nuori.

Anto. Niin, sehän on ymmärrettävää... 65 vuotta ei todellakaan ole mikään ikä...

Andersson. 64 ja puoli. Ei rahtuakaan sen enempää.

Anto. Onpa sitä siinäkin. Jos minulla olisi 64 vuotta hartioillani, niin olisin kyllä tyytyväinen tähän elämäniin.

Andersson. Juuri sentähden, että olen niin tyytyväinen siihen, ei minulla ole halua erota siitä. Minä en näe mitään syytä miksi minun pitäisi kuolla. Minulla on oiva vatsa, hyvät unenlahjat, sanalla sanoen, minulla on kaikki edut, mitä elämiseen tarvitaan.

Anto. Se on siis patruunan mielipide, ettei neiti saa milloinkaan mennä naimisiin?

Andersson. Niin, tietysti. Mitä hyötyä hänellä on naimisiin menosta? Eikö hänellä ole luonnollisesta isästään myöskin luonnollista seuraa? Mitäpä tekemistä hänellä olisi vielä toisen miehen kanssa, sitäpä tahtoisin tietää?

Anto. No, voi sun... Miehekseen, tietysti.

Andersson. Miehekseen! Oletko sinä hupsu! Mihin mies kelpaa? Mikä olisi hänen tehtävänsä? Niin, periä minut, joka en häntä tunne, hävittääkseen sitten minun taide-aarteeni, joita hän ei ymmärrä arvossa pistää. Vai tyttäreni miehelleen, ei ikipäivinä!

Anto. Mutta onhan patruuna itsekin ollut naimisissa... ja...

Andersson. Vaikene, sinä luonnoton ihminen, äläkä manaa kuolleita esille. Sitä ei tyttäreni tiedä; sitä ei hän milloinkaan tule ajatelleeksi.

Anto. Vai niin... Se on kerrassaan kauheata, että rouva Andersson vainaja...

Andersson. Tiikeri, vaikenetko! Älä saata minua järjiltäni. Vaimoni on kuollut, Jumalan kiitos! Ei... avioliiton kyykäärmeeltä tiedän varjella minun Amandani, ainoan lapseni. Hän ei milloinkaan saa tulla tuntemaan ketään muuta mies-henkilöä, kuin minut... ja tieteen. Me kolme tulemme keskenämme viettämään onnellista elämää ja kun minä kerran kaukaisessa tulevaisuudessa erkanen täältä isieni luo, voin minä sanoa itselleni: sinä, isä Andersson, olet viettänyt onnellista elämää... vahinko vaan, ettei sitä voi jatkaa vähän kauemmin... Oi! kyyneleet täyttävät aina silmäni kun ajattelen eroni hetkeä.

Anto. Niin, se on sangen kaunista, minä itken myöskin.

Andersson. Todellako? Kunnan palvelija... kiitos siitä sanasta.

Anto. Niin, minä tarkoitan, kun minä ajattelen, että *minun* täytyy kuolla.

Andersson. Mitä pirua se minuun kuuluu, milloin sinä kuolet. Sinulla ei mahtane olla mitään sydäntä, Anto. Niinhän sinä olet kuin mieletön eläin. Kurjaa todellakin!

Anto. Älkää sanoko niin, patruuna... se oikein sydäntäni särkee, kun patruuna ajattelee, että minä olen eläin.

Andersson. Kas niin, kas niin... No, eihän se ollut niin pahasti tarkoitettu... (Ottaa rahan liivintaskustaan.) Katsos, poikaseni, tätä pientä esinettä, se on niin kutsuttu "Quinarius". Siinä on kirjaimet H ja S, ja se on ikivanha.

Anto. Kas vaan noin pientä heittiötä!

Andersson. Etkö tunne itsessäsi jotakin, kun näet tällaisen pienen, viattoman veitikan?

Anto. Kyllä minä tunnen, patruuna.

Andersson. Kas sitä vaan! Myöskin hän, tuo sivistymätön palvelija! No, poikaseni, mitä sinä tunnet sitten?

Anto. Tunnen sellaisen hirmuisen halun vaihtaa sen.

Andersson (raivoisana). Konna! Sitäkö sinä tunsitkin? Ulos ovesta! Ulos, sanon minä, ja laita etten näe sinun kirottua irvinaamaasi! (Ajaa hänet ulos oik.).

Anto (mennessään). Hyvää yötä, patruuna!

5 kohtaus.

Andersson (yksin).

Andersson. Mokomakin keho aineen orja... hävityksen henki! Mutta ei kannata suuttua. Mies Amandalle, höpisi hän... Jaa, kas se olisi somaa, se... Eihän se mies tahdo tyttöä yksin; hän tahtoo myös "rahuskia", äidinperinnön, niin... mutta se on juuri sitä, kun minä pappi Andersson en tahdo antaa. Niin Amandan äidinperintö on sijoitettu rahoihin... Joka päivä tulee uusia kolikoita... Nyt on mainiota aikaa... huutokauppoja joka viikko. Hyvä, että sain tuon kaapin kotiin. Huomenna se sisustetaan uusia vieraita varten. No niin, niin on sen asian laita... Hyvää yötä nyt, kunnan ukkoni! (Ottaa kynttilän ja menee vasemmalle).

6 kohtaus.

Teodor.

Teodor (tulee ulos kaapista saappaat kädessä). Niin... hyvää yötä kunnan ukko, nuku rauhassa. Sinäpä vasta olet oiva isä, sinä... Vai niin, tyttäresi ei saa mennä naimisiin, jotta sinä saisit pitää hänen äitinsä perinnön. Sehän on tietty, se on salaisuus, jota ei tiedä kukaan muu kuin sinä — ja minä. Mutta siinä on ainakin jo yksi liikaa pappi Andersson. No, no, "huomenna on jälleenkin päivä", sanoi kuningas Valdemarvainaja aikoinaan. Mutta missä on ovi? Annappas... luulen, että se on vasemmalla... Kotirauhan tähden olen riisunut saappaat jaloistani. Hyvää yötä, appiseni! (Lähestyy oikeata ovea ja töytää pöytää vasten, kadottaen toisen saappaansa.)

Andersson (sisältä). Onko siellä joku? Oletko se sinä, Anto?

Teodor (hiljaa). Ei, se olen minä ..! kaappiin taas vaan. Kirottu kaappi! Entä saapas... kuinka minä sen löydän? (On polvillaan permannolla ja hapuilee.) Mahdotonta!... täällä on pimeätä kuin säkissä eli appivaari Anderssonin omassatunnossa. Oi, rakkaus, rakkaus! täytyykö minun sinulle uhrata vielä toisen saappaanikin. Tuossa tulee ukko. Tämäpä kaunistaa! (Kätkeytyy jälleen kaappiin.)

7 kohtaus.

Andersson. *Teodor.*

Andersson (tulee vasemmalta yllään yönuttu ja yölakki: kynttilä kädessä). Kuka täällä on? Anto, oletko se sinä? (Katsoo ympärilleen.) Eihän täällä olekaan ketään... olisinko erehtynyt? Mutta minä olin niin varmasti kuolevinani laukauksen, tai jotakin sen tapaista... Se on merkillistä. Mutta minä kuulin kai sittenkin väärin... (Työntää jalallaan saapasta.) Mitä! Mikä tuo on?

Teodor (tirkistää kaapista. Itsekseen). Minun saappaani!

Andersson. Saapas!... Kuinka se on tänne joutunut? Olisiko se minun? (Katsoo sitä tarkkaan.) Eii! Mutta kenenkä se sitten on?

Teodor (kuten ennen). Minun, appiseni.

Andersson (kavahtaen). Mitä? Mitä tämä on? Minusta joku sanoi: se on minun... (Katsoo ympärilleen. *Teodor* on vetäytynyt sisään.) Huh, sentään! Tämä alkaa tuntua niin kummalliselta. Kummitteleeko täällä, vai mitä tämä on?... Ei, minun täytyy huutaa Antoa. (Syöksyy oikealle ovelle huutaen.) Anto! Anto! joudu! joudu!

Teodor (hiipii salaa kaapista). Kissa vie, kun täällä alkaa haiskahtaa häkää. Pelastakoon nahkansa ken voi! (Hiipii sisälle vas.)

8 kohtaus.

Andersson. *Amanda* ja *Anto* (oikealta).

Amanda. Isä, isä! Mitä on tapahtunut? Oletko sinä sairas?

Andersson. Paljon pahempaa, lapseni, paljon pahempaa.

Anto. Onko patruuna kuollut sitten?

Andersson. Älä laske leikkiä, Anto, isäntäsi ja näkymättömien henkien läsnäollessa.

Amanda. Mitä isä sanoo?

Anto. Patruuna näyttää siltä, kuin patruuna olisi nähnyt rouvavainajan...

Andersson. Uh, sentään, kuinka sinä puhut! Ei, niin kauheata se ei ollut, mutta se oli sittenkin kammottavaa.

Amanda. Sinä pelostat minua, isä... Mitä on tapahtunut? Sinä olet aivan kalmankalpea.

Andersson (juhlallisesti). Olenko? Paljon mahdollista. Minulla on syytä siihen. Kas tässä (ojentaa kätensä, jossa on Teodorin saapas) ja kauhistu...

Anto. Mistä patruuna on saanut noin siistin saappaan?

Andersson (kuten ennen). Niin, sano se... Hirveällä tavalla.

Amanda. No, isä!

Anto. Onko patruuna siepannut sen jostakin?

Andersson (kuten ennen). Minä olen löytänyt sen.

Amanda. Löytänyt sen! Mistä sitten, isä?

Andersson. Täältä sisältä... aivan äsken.

Anto. No, sopiiko se kalosseihin?

Andersson. Minä en ole koettanut, mutta saatte kuulla... Älä vaan pelästy, lapseni... sillä se on kerrassaan kauheata.

Amanda. Huh, sentään, isä!

Andersson. Olin juuri nukkumaisillani, kun kuulen täältä hirveän jyskeen; se oli aivan kuin laukaus tai jotain sen tapaista. Minä rohkasen mieltäni ja ryntään ulos... vaan en löydä mitään... paitsi tämän saappaan tuosta lattialta. No... minä tietysti luulen, että se on minun; minä otan sen ylös, kun samassa olen kuulevinani aivan kuin hautaholvista äänen, joka sanoo: anna sen olla... tai jotain sen tapaista. Se oli jo liian kauheata... ja se oli juuri silloin, kun minä huusin teitä.

Anto (its.). Nyt aavistan asian, (Ääneen.) Se oli kissa...

Andersson. Tyhmyyksiä! Joku ampui, tai...

Anto. Se oli kissa, joka sähisi, patruuna.

Andersson. Kissa! No, miten olisi tämä saapas sitten tänne joutunut?

Anto. Kuinka minä sen tietäisin? Ehkä se oli mestarikissa, joka käy saappaissa.

Andersson. Anto! Minä en kärsi mitään sukkeluuksia tänä kauheana hetkenä.

Anto. Olkoon niin, patruuna.

Amanda. Ajatteles isä, jos se olisi ollut varas.

Andersson. Varas, lapseni... Kuinka se olisi tänne päässyt? Ne eivät ole varkaita, jotka kulkevat lukittujen ovien läpi... ne ovat henkiä, aineettomia olentoja...

Anto. Jotka kulkevat saappaissa...

Andersson. Anto!

Anto. Patruuna!

Amanda (kiivaasti). Isä! (Osoittaa kaappia). Tuossa kaapissa... siinä voi joku olla piilossa.

Anto (hiljaa Amandalle.) Hiljaa, neiti, kaikin mokomia... muuten minä olen mennyt mies.

Amanda (hiljaa Antolle). Mitä sinä tarkoitat?

Andersson. Mitä sinä sanot? Tuossa kaapissa? Se on kerrassaan hirveätä!

Anto. Mitä vielä! Ei kaapissa ketään ole, ei niin ketään. (Hiljaa Amandalle.) Hän on varmaan siellä.

Amanda (samoin). Hän, kuka hän?

Anto (kuten ennen.) Se harmaahattunen herra, tiedänmä.

Andersson. Niin... miksikäs ei? Saatatpa olla oikeassa, lapseni. Kaappi on vielä sisustamaton. Siellä voi joku olla. Anto, avaa kaappi.

Anto. Minäkö avaisin... e-en, patruuna. Kaikkea muuta, vaan en sitä. Sitä en minä uskalla tehdä.

Andersson. Pelkuri raukka... Sinähän juuri sanoit, ettei siellä ole ketään.

Anto. Niin... siihen uskallan vaikka patruunan hengen.

Andersson. No, avaa sitten.

Anto. En koskaan, sanoin minä.

Andersson. Niskotteletko sinä, Anto? No hyvä, kyllä minä rankaisen sinua avaamalla sen itse. (Lähenee kaappia.)

Amanda. Ei, älä avaa, isä.

Anto. Niin, älkää avatko, patruuna.

Andersson. Miehellä täytyy olla päättäväisyyttä. Rohkeutta, Andersson! (Avaa kaapin.)

Anto (hiljaa Amandalle). Minua on petkutettu.

Andersson. Ei ketään!

Amanda. Ei ketään!

Anto. Niin, enkö minä sitä sanonut. (Its.) Kyllä minä olen luotu kuin silakka, jos tätä käsitan.

Amanda: No, se oli hyvä, isä. Minua jo niin pelotti.

Andersson. Pelotti... Hyi, lapseni! Se, jolla on puhdas omatunto, ei koskaan pelkää.

Anto. Se oli siis kuitenkin kissa.

Andersson. Niin, siltä se näyttää. Saattepa nähdä, että se ilkiö on hiipinyt makuukamariin. Se on ajettava ulos, muuten en saa ummistaa silmiäni tänä yönä. Sytytäppäs, Anto, toinen kynttilä, niin kyllä minä sen ajan pellolle. (On sillävälän pistänyt saappaan yönä taskuun.)

Anto. Kyllä, patruuna. (Sytyttää kynttilän, jonka antaa hänelle.)

Andersson. Hyvä... Nyt minä pistän sen pirun pihtiin. (Menee kynttilöineen vasemmalle.)

9 kohta.

Anto. Amanda.

Amanda. Sukkelaan nyt, Anto. Mitä sinä tahdoit sanoa?

Anto. No, minä kun luulin, että tuo harmaahattunen herra olisi täällä... mutta hän on varmaankin päässyt ulos, vaikk'en käsitä millä tavalla.

Amanda. Harmaahattunen herra... kuka se oli?

Anto. Eräs, joka tahtoi puhutella patruunaa, tiedänmä.

Amanda (vilkkaasti). Pieni?

Anto. Niin.

Amanda. Valkeaverinen?

Anto. Niin, valkeaverinen...

Amanda. Sorea?

Anto. Niin.

Amanda. Käytti silmälaseja?

Anto. Oikein... mutta mistä neiti sen tietää?

Amanda. Se on hän.

Anto. Kuka hän?

Amanda. Tuo harmaahattunen herra, tiedänmä.

Anto. Niin oikein, aivan oikein.

Amanda. Tiedätkö, mitä hän tahtoi?

Anto. Puhutella patruunaa, sanoi hän.

Amanda. Hän tahtoi naida.

Anto. Mitä neiti sanoo! Niin kun tarkemmin muistelen oli hän sangen naimattoman näköinen.

Amanda. Hän on siis saanut meistä selvää.

Anto. Kaiketi, koska hän oli täällä... muuten niin hän oli hieno mies. Hän antoi minulle markan ja sitten toisen lisää... ja sitten hän jäi vielä markan velkaa.

Amanda. Sen saat häpäivänämme.

Anto. Kiitoksia vaan... mutta sitä saan kai odottaa, sillä patruuna ei näy olevan mieltynyt naimiskauppoihin.

Amanda. Oo, hän on myöntävä, kun saa nähdä minun Teodorini.

Anto. Jassoo... vai on hänen nimensä Teodor?

Amanda. Kuinka onkaan isä tuleva iloiseksi, kun hän huomenna palajaa.

Anto. Niin, neitiseni, toivokaamme niin. (Eriks.) Voi neiti parka, kuinka hän on voinut hurmaantua tuonlaiseen tolvanaan!

Amanda. Mitä sinä sanot, Anto?

Anto. Enhän minä mitiä, ei niin mitiä.

Amanda. Vaan miks'ei hän viipynyt kauemmin, ja odottanut isää?

Anto. Niin, miks'ei hän tehnyt niin? Siinäpä se kysymys juuri onkin.

10 kohtaus.

Andersson. Anto. Amanda.

Andersson (vasemmalta). Ei näkynyt, ei edes karpästäkään.

Anto. Eikö patruuna saanut selvää kissasta?

Andersson. Ei, aivan mahdotonta... Minä olen nuuskinut kaikkialla... sohinut hiilihangolla sängyn alle ja söhrinyt pöytien ja tuolien alle... vaan ei mitään näkynyt.

Amanda. Mitä sinä nyt sitten aiot tehdä, isä?

Andersson. Menen levolle, lapseni, ja samoin voitte tekin tehdä.

Amanda. Uskallatteko nukkua yksin, isä?

Andersson. Uskallanko!? Mikä sana se on? Olenko minä koskaan osottanut arkuutta? Kas niin, mene nyt levolle, lapseni. (Suutelee häntä otsalle.) Ja sinä myöskin, Anto. Toivotan hyvää yötä teille molemmille.

Amanda. Nuku makeasti, isä, jotta sinä aamulla herätessäsi olisit paraimmalla tuulellasi... Tiedätkö, minulla on erityiset syyntä toivoa sitä.

Andersson. Syyntä... mitä syyntä? Annappas kuulua.

Amanda (mennessään oikealle). Niin, arvaa jos voit... Hyvää yötä, isä.

Anto (seuraa häntä). Niin... Hyvää yötä, patruuna.

11 kohtausta.

Teodor. Andersson.

Andersson (sulkee oven heidän jälkeensä). Kas niin. Olisipa hauskaa nähdä ken uskaltaa häiritä minun yörauhaani. Varmuuden vuoksi olen ladannut kaikki pistoolini ja pannut ne yöpöydälleni. Pieninkin narahdus, niin... piff, paff, paukahtaa. (Menee vasemmalle päin.) Hohhoo, miten hyvältä maistunevatkaan oikein luihin asti tuntuvat kuorsaukset! (Ovessa hän kohtaa Teodorin, jolla on pistooli kädessä ja saapas ainoastaan toisessa jalassa.)

Teodor (pelottavalla äänellä). Takaisin... Andersson!

Andersson (peräytyen). Voi kauhistusten kauhistusta, rosvo!

Teodor. Niin, rosvo, joka on tullut aina Espanjasta asti nähdäkseen sinun kallisarvoisia rahakokoelmiasi ja sitten...

Andersson. Ja sitten?...

Teodor. Nähdä sinun kuolevan.

Andersson (masentuneena). Kuolevan!

Teodor. Mitä on sinulla taskussasi? Vastaa!

Andersson. Saapas.

Teodor. Ja kuka on sen saappaan omistaja?

Andersson. Minä, herra ryöväri, minä.

Teodor. Älä valehtele sinä harmaahapsinen vanhus... tässä näet parin. (Näyttäen jalkaansa.)

Andersson (koettaen lähettää oikeata ovea). Tämä on kauheata!

Teodor. Seis!! jos henkesi on sulle rakas! (Tähtää häntä pistoolilla.)

Andersson. Kyllä, sitä se kyllä on. Pankaa vaan pois tuo hirvittävä ase... se voi laueta.

Teodor. Sinä olet pelkuri, sinä olet raukka, Andersson.

Andersson (eriks.) Hän heittää jo pois arvonimetkin... hän kutsuu minua sinuksi.

Teodor. Anna saapas tänne!

Andersson (antaa hänelle saappaan). Niin, mielelläni, herra ryöväri. Se on aivan liian pieni minulle.

Teodor. Niin; sinulla on suuret jalat, oikein elefantin jalat... ja siinä sen lorun loppu. (Panee pistoolin pöydälle, ja vetää saappaan jalkaansa.)

Andersson (tuskastuneena, vaan päättävästi). Lorun loppu!

Teodor. Kas niin, nyt seisomme selvillä.

Andersson. No Jumalan kiitos!

Teodor (ottaa pistoolin jälleen). Ja parasta mitä voisin olisi, että muutta mutkitta ampuisin kuulan kallosi läpi.

Andersson (heittäytyen polvilleen). Armoa, jalo ryöväri! Armoa!

Teodor (purskahtaen nauruun). Ha, ha, ha, mainiota, ukko Andersson! Hyvä! Ooh, tämä on jo liian hassua! Ha, ha, ha!

Andersson (nousee ylös). Te nauratte herrani... uskallanko selittää tämän naurun edukseni?

Teodor. Niin... en voi kieltää, että nauran Teille... Ha, ha!

Andersson (eriks.) Hän näkyy olevan lystikäs velikulta. Hän ei kutsu minua enää sinuksi. Minun täytyy näyttää rohkeammalta. (Koettaa sydämellisesti nauraa.) Ha, ha, ha!

Teodor (nauraa täyttä kurkkua). Ha, ha, ha, ha!

Andersson (kuten ennen). Tämä on hirvuihin asema! Hahaha!

Teodor. Luulen, että Te nauratte, Andersson?

Andersson (eriks.). Mitä hän tarkoittaa? (Ääneen.) Niin, tunnen itseni vähän niinkuin virkeämpänä.

Teodor. Sitä ei Teidän tule tehdä, ei totta tosiaan.

Andersson (eriks.). Kas niin, piru vieköön! (Ääneen.) Te olette oikeassa, aivan oikeassa. Ho, ho!

Teodor. Huokaatteko?

Andersson. Ja... a... a... ellette sitä pahaksi pane, niin... tosiaankin...

Teodor. Kuulkaa, herrani. Huokaus ei ole mikään hyvä merkki. Jos Te olette väsynyt seuraani, niin olkaa niin hyvä ja sanokaa vaan...

Andersson. En suinkaan, herra... Kuinka Te sen voitte uskoa. Päinvastoin on tämä sangen hupaista tuttavuutta.

Teodor. Te olette aivan liian kohtelias. Ha, ha ha!

Andersson (eriks.) Nyt hän nauraa taas. Huu, on tämäkin yö!

Teodor. No, koska niin tahdotte, niin kyllä minä jään luoksenne.

Andersson. Olen suuresti kiitollinen. (Eriks.) Kunpa vaan saisin poliisin tänne!

Teodor. Sallitte kai minun ottaa tuolin? (Ottaa tuolin ja käy pöydän luo istumaan.) Olkaa niin hyvä ja istukaa sohvalle. (Panee pistoolin pöydälle.) Tiedättekö, minä alan oikein pitää Teistä, me viihtyisimme varmaan hyvin yhdessä.

Andersson (eriks.). Hän tekee pilkkaa minusta keskellä yötä...

Teodor. No miksi Te niin tarkkaan katsotte pistoolia? Voin vakuuttaa Teille, että se on ladattu. (Tarttuu siihen.)

Andersson. Älkää! Sen minä mahdan tietää, koska itse olen sen ladannut (eriks.) kaikessa tyhmydessäni...

Teodor. Niin, se on totta... Mutta kesken kaikkea, Teissä on vähän viatonta kiihkoa, herra Andersson.

Andersson (eriks.). Mitä hän tarkoittaa?

Teodor. Te kokoilette muinaisrahoja... eikö totta?

Andersson (eriks.). No, nyt siinä ollaan! (Ääneen) Oi, herrani, ei kannata puhua... Se on aivan mitätön ja vähäarvoinen.

Teodor. Sitä parempi... Teistä on siis yhdentekevää, jos sen menetätte?

Andersson. Ei millään muotoa... Te käsitätte minut aivan väärin. Minulle se on tosiaankin suuresta arvosta... se on hedelmä monien vuosien säästöistä, vaivoista, valvomisista... mutta jonkun toisen kädessä se ei olisi monenkaan pennin arvoinen.

Teodor. Soo. Te luulette niin.

Andersson. Minä tiedän sen, vaan kuten sanottu, minulle on minun pieni kokoelmani rakas, rakas kuin oma lapseni.

Teodor (vilkkaasti). Lapsenne... onko Teillä sellaisia, herra Andersson?

Andersson. Yksi ainoa... yksi tytär... Amanda.

Teodor. Amanda... kaunis nimi. Arvattavasti oli vaimo-vainajannekin nimi Amanda?

Andersson. Ei, herraseni, se ei ollut hänen nimensä.

Teodor. Tiedättekö mitä, herra Andersson, minä olen ajatellut esittää... tai oikeammin pyytää Teiltä jotakin.

Andersson. Todellako! Valitettavasti ovat varani kovia pienet.

Teodor. Kas niin, älkää puhuko siitä... Kaksi tiedemiestä, kuten me, kaksi muinaisrahojenkerääjää.

Andersson (kauhulla). Mitä! Oletteko muinaisrahojenkerääjä?

Teodor. Ojenna minulle kätesi, veli Andersson. Suo minulle se ilo, että voin sanoa lapsilleni, kun kerran saan niitä: minä olen puristanut Apsalon Pietari Anderssonia kättä, suurimman muinaisrahojenkerääjän tällä puolen maailmaa.

Andersson (epätoivoisena). Hän tietää sen!

Teodor. Minä tiedän kaikki. Tämä kokoelma, jota Te sanotte pieneksi vähäpätöisyydeksi, oi, minulle se on suuri. Se on oleva elämäni ylpeys ja tästä ylpeydestä on kiittäminen Teitä, herra Andersson...

Andersson. Te ette kai ensinkään tarkoita sitä mitä nyt sanotte...

Teodor. Totisesti se on minun tarkoitukseni tai oikeammin... se oli. Kuulkaa... Tänä iltana tuumin itsekseni. Teodor von Flabben... niin, nähkääs, se on nimeni, sinun tulee käydä tervehtimässä ukko Anderssonia.

Andersson. Aivan liian kohteliasta, herra... von... Flabben.

Teodor. No niin... Nyt olen täällä. Olen antautunut vaaraan, jossa Te olisitte voinut leikata minut palasiksi... Te oivallatte niin muodoin, että minulla on omat aikomukseni?

Andersson. Ah, minä aavistan pahinta.

Teodor (eriks.). Minun tulee jo ukko sääli. (Ääneen.) Niin, minulla kyllä oli aikomus esittää Teille, että lahjoittaisitte Teidän rahakokoelmanne minulle sulasta ystävyydestä ja kunnioituksen osoitteeksi... mutta...

Andersson (kiivaasti). Mutta!

Teodor. Kun sain nähdä miten kurjan näköinen Te olitte, tuumin itsekseni näin: Teodor, sinä olet aatelismies, ei olisi arvosi mukaista musertaa vanhan porvarin sydäntä... anna Anderssonin, tuon vanhan rahjuksen, pitää ruostuneet roponsa.

Andersson (ryntää ylös). Mitä minä kuulen! Te olisitte kyllin ylevämielinen, kyllin jalo...

Teodor (liikutettuna). Niin se on... Se on tyhmää, mutta se ei ole autettavissa... Luoja on antanut minulle aivan liian tunteelleen sydämen. Se on minun onnettomuuteni.

Andersson. Jalo suur-ryöväri... miten voin kiittää Teitä? Te annatte minulle elämäni takaisin... enemmän kuin elämäni...

Teodor. Älkää puhuko tuonlaisista pikkuseikoista herra Andersson.

Andersson. Kyllä, sillä minun täytyy puhua... Älkää kieltäkö minulta iloa saada kiittää Teitä...

Teodor. No, antakaa soida sitten! Minä en voi kieltää Teiltä mitään. Teidän ulkomuodossanne ja tavoissanne on jotakin, joka muistuttaa minun mummovainajaani. Niin, akka kuoli noin kymmenen, kaksitoista vuotta sitten.

Andersson (itkien). Minkälainen sydän! Ja se ryöväri... herra... Teodor...

Teodor. Sanokaa minua vaan Teodoriksi koreilematta.

Andersson (eriks.). No, olkoon menneeksi näin kahden kesken, mutta pahuus tehköön sen muitten kuullen. (Ääneen.) Teodor!

Teodor. Apsalon!

Andersson. Saanko tarjota sinulle jotakin, Teodor? Minä soitan palvelijaa.

Teodor (leikkii pistoolilla). Jätä se tekemättä, Apsalon... muista, että nyt on sydänyö.

Andersson (eriks.). Hän on saakelin viekas... hänellä on pistooli...

Teodor. Sinun ei tarvitse kutsua ketään tehdäksesi minulle palveluksen... todellisen ystävän palveluksen. Tahdotko niin?

Andersson. Tietysti minä niin tahdon. Ja miten voin minä palvella sinua?

Teodor. Anna minulle tyttäresi.

Andersson. Mitä?

Teodor. Sinun Amandasi.

Andersson. Mitä sinä ajattelet, Teodor?

Teodor. Minä aion naida, Apsalon.

Andersson. Mutta sehän on mahdotonta.

Teodor. Mahdotonta... miksi niin?

Andersson (eriks.). Appi ryöväri... ei, se on jo liian hassua! (Ääneen.) En suinkaan minä voi pakoittaa tyttärtäni ottamaan miehekseen henkilöä, jota hän ei tunne... Niin pitkälle ei isällinen valtani ulotu...

Teodor. Jätä se minun huolekseni. Kaikki menee tietysti myttyyn, jos tyttäresi omasta tahdostaan ei ojenna minulle kättään.

Andersson. Mutta sehän on mahdotonta, ajattelematonta...

Teodor. Taivaan ja maan välillä tapahtuu asioita, joita Anderssonilainen filosofia ei pysty käsittämään. Kuulkaahan, Andersson... tehkää minulle se ilo, että otatte kynän.

Andersson (ottaa kynän pöydältä). Hyvin mielelläni...

Teodor. Istukaa alas ja kirjoittakaa...

Andersson (istuu sohvalle kirjoittamaan. Erikseen). Minusta alkaa jo tuntua, että hänellä on päässä vähän vikaa .. En uskalla vastustaa häntä. (Ääneen.) Mitä minä kirjoitan?

Teodor. Kirjoittakaa: "Minä Apsalon Pietari Andersson"... Onko se kirjoitettu?

Andersson. On kirjoitettu? (Erikseen.) Mitä tästä mahtanee tulla?

Teodor. Jatkakaa sitten: "annan täten tyttäreni Amandan aviopuolisoksi herra Teodor von Flabbenille, kuitenkin sillä ehdolla, ettei kysymyksessä olevalla Amandalla ole mitään tätä naimiskauppaa vastaan." Te näette, että muistan sopimuksemme. (Menee pöydän luo ja ottaa paperin.) Kiitos, appiseni.

Andersson. Ooh, niin pitkälle emme vielä ole joutuneet! Minun tyttäreni ei ole milloinkaan suostuva.

Teodor. Sen saamme nähdä! (Ampuu pistoolilla ilmaan.)

Andersson. Mitä Te teette?

Teodor. Olkaa huoleti, appiseni... minä huomasin kyllä, että Te unohditte panna kuulaa pistooliin...

Andersson. Tuhat tulimaista! Ja minä kun...

Teodor. Joku tulee... kuuletteko?

Andersson. Se on minun tyttäreni... Jumalan kiitos!

Teodor. Teidän tyttärenne, niin... muistakaa, se on hän joka valitsee.

Andersson (eriks.). Kaikeksi onneksi hän ei ole hassu.

Teodor. Avatkaa ovi, appi.

Andersson (äkäisesti). Appi! Sitä minä en vielä ole. (Erikseen.) Ellei tyttäreni ota häntä, niin kyllä piru hänet perii. (Menee avaamaan oikean oven.)

12 kohtausta.

Edelliset. Anto ja Amanda (tulevat oikealta).

Amanda. Isä, isä... mitä on tapahtunut?

Andersson. Ei mitään, lapseni, ei mitään. (Osoittaen Teodoria.) Näetkö tuon herran?

Amanda. Hän!

Anto. Tao tolvana!

Teodor (eriks.). Ei suinkaan hän ottane ajatusaikaa.

Andersson. No niin, lapseni... minut on pakoitettu... tai oikeammin... minä olen luvannut tehdä sinulle kysymyksen, kerrassaan naurettavan kysymyksen... se onkin vaan muodon vuoksi...

Amanda. Mitä sitten, isä?

Andersson (nauraen). Ja... a... a... se on jo liian naurettavaa... vaan minä olen luvannut tuolle herralle kysyä sinulta, josko sinä...

Amanda. Josko minä?...

Andersson (kuten ennen). Josko sinä tahdot mennä naimisiin hänen kanssaan.

Amanda. Kuulenko minä oikein?

Andersson (hiljaa Teodorille). Siinä sen kuulitte. Antakaa minulle paperi takaisin. (Ääneen.) Niin, kyllä sinä todellakin kuulit oikein. Ha, ha, ha!

Amanda. Kyllä, isä, sitä minä kyllä tahdon.

Teodor (hiljaa Anderssonille). Mitä minä sanoin. (Ääneen.) Oi, neitiseni! Jos Te tietäisitte...

Andersson. Oletko sinä järjetön? Otatko sinä hänet varkaan mieheksesi.

Teodor (hiljaa Anderssonille). Hiljaa kaikin mokomin, appiseni. Te arvattavasti ette tahdo, että koko kaupunki puhuisi siitä, miten Te olette saanut vävyajan...

Andersson (vimmastuneena). Se ei liikuta minua! Minä olen näyttävä kuka te olette, minä olen...

Teodor (kuten ennen). Te pääsette maksamasta äidinperinnön...

Andersson. Mitä? Kuinka Te tiedätte?...

Teodor. Minähän olin kaapissa, appiseni...

Andersson. Mahdotonta; minä itse tarkastin...

Teodor. Niin, silloin niin... silloin minä makasin Teidän sängyssänne, appiseni...

Andersson. Sängyssä... Minä etsin vaan sängyn *alta*, minä. Minua on puijattu.

Teodor. Kunhan vaan ette puhu siitä, niin ei se mitään tee.

Andersson (eriks.). Oi että minun täytyy olla siihen pakoitettu! (Teodorille). Te lupaatte siis antaa äidinperinnön...

Teodor. Olla maksamatta, niin... Teidän kuolemaanne asti, appiseni... sen minä lupaan.

Andersson (eriks.). Oh, minä sen kostan... minä elän ijankaikkisesti... sen minä teen. (Amandalle.) Kuuleppas, tyttöni, oletko sinä aivan varma siitä, että sinä tahdot tuon miehen aviopuolisoksesi?

Amanda. Kyllä, isä, varma olen.

Andersson. No, pidä sitten hyvänäsi. Piru ymmärtäköön nais-väkeä! (Antolle.) Käsitätkö sinä tätä, Anto?

Anto (ravistaen päätään). Kovin vähän, patruuna.

(Esirippu alas.)

Updated editions will replace the previous one—the old editions will be renamed.

Creating the works from print editions not protected by U.S. copyright law means that no one owns a United States copyright in these works, so the Foundation (and you!) can copy and distribute it in the United States without permission and without paying copyright royalties. Special rules, set forth in the General Terms of Use part of this license, apply to copying and distributing Project Gutenberg™ electronic works to protect the PROJECT GUTENBERG™ concept and trademark. Project Gutenberg is a registered trademark, and may not be used if you charge for an eBook, except by following the terms of the trademark license, including paying royalties for use of the Project Gutenberg trademark. If you do not charge anything for copies of this eBook, complying with the trademark license is very easy. You may use this eBook for nearly any purpose such as creation of derivative works, reports, performances and research. Project Gutenberg eBooks may be modified and printed and given away—you may do practically ANYTHING in the United States with eBooks not protected by U.S. copyright law. Redistribution is subject to the trademark license, especially commercial redistribution.

START: FULL LICENSE
THE FULL PROJECT GUTENBERG LICENSE
PLEASE READ THIS BEFORE YOU DISTRIBUTE OR USE THIS WORK

To protect the Project Gutenberg™ mission of promoting the free distribution of electronic works, by using or distributing this work (or any other work associated in any way with the phrase “Project Gutenberg”), you agree to comply with all the terms of the Full Project Gutenberg™ License available with this file or online at www.gutenberg.org/license.

Section 1. General Terms of Use and Redistributing Project Gutenberg™ electronic works

1.A. By reading or using any part of this Project Gutenberg™ electronic work, you indicate that you have read, understand, agree to and accept all the terms of this license and intellectual property (trademark/copyright) agreement. If you do not agree to abide by all the terms of this agreement, you must cease using and return or destroy all copies of Project Gutenberg™ electronic works in your possession. If you paid a fee for obtaining a copy of or access to a Project Gutenberg™ electronic work and you do not agree to be bound by the terms of this agreement, you may obtain a refund from the person or entity to whom you paid the fee as set forth in paragraph 1.E.8.

1.B. “Project Gutenberg” is a registered trademark. It may only be used on or associated in any way with an electronic work by people who agree to be bound by the terms of this agreement. There are a few things that you can do with most Project Gutenberg™ electronic works even without complying with the full terms of this agreement. See paragraph 1.C below. There are a lot of things you can do with Project Gutenberg™ electronic works if you follow the terms of this agreement and help preserve free future access to Project Gutenberg™ electronic works. See paragraph 1.E below.

1.C. The Project Gutenberg Literary Archive Foundation (“the Foundation” or PGLAF), owns a compilation copyright in the collection of Project Gutenberg™ electronic works. Nearly all the individual works in the collection are in the public domain in the United States. If an individual work is unprotected by copyright law in the United States and you are located in the United States, we do not claim a right to prevent you from copying, distributing, performing, displaying or creating derivative works based on the work as long as all references to Project Gutenberg are removed. Of course, we hope that you will support the Project Gutenberg™ mission of promoting free access to electronic works by freely sharing Project Gutenberg™ works in compliance with the terms of this agreement for keeping the Project Gutenberg™ name associated with the work. You can easily comply with the terms of this agreement by keeping this work in the same format with its attached full Project Gutenberg™ License when you share it without charge with others.

1.D. The copyright laws of the place where you are located also govern what you can do with this work. Copyright laws in most countries are in a constant state of change. If you are outside the United States, check the laws of your country in addition to the terms of this agreement before downloading, copying, displaying, performing, distributing or creating derivative works based on this work or any other Project Gutenberg™ work. The Foundation makes no representations concerning the copyright status of any work in any country other than the United States.

1.E. Unless you have removed all references to Project Gutenberg:

1.E.1. The following sentence, with active links to, or other immediate access to, the full Project Gutenberg™ License must appear prominently whenever any copy of a Project Gutenberg™ work (any work on which the phrase “Project Gutenberg” appears, or with which the phrase “Project Gutenberg” is associated) is accessed, displayed, performed, viewed, copied or distributed:

This eBook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it

away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you will have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

1.E.2. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is derived from texts not protected by U.S. copyright law (does not contain a notice indicating that it is posted with permission of the copyright holder), the work can be copied and distributed to anyone in the United States without paying any fees or charges. If you are redistributing or providing access to a work with the phrase "Project Gutenberg" associated with or appearing on the work, you must comply either with the requirements of paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 or obtain permission for the use of the work and the Project Gutenberg™ trademark as set forth in paragraphs 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.3. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is posted with the permission of the copyright holder, your use and distribution must comply with both paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 and any additional terms imposed by the copyright holder. Additional terms will be linked to the Project Gutenberg™ License for all works posted with the permission of the copyright holder found at the beginning of this work.

1.E.4. Do not unlink or detach or remove the full Project Gutenberg™ License terms from this work, or any files containing a part of this work or any other work associated with Project Gutenberg™.

1.E.5. Do not copy, display, perform, distribute or redistribute this electronic work, or any part of this electronic work, without prominently displaying the sentence set forth in paragraph 1.E.1 with active links or immediate access to the full terms of the Project Gutenberg™ License.

1.E.6. You may convert to and distribute this work in any binary, compressed, marked up, nonproprietary or proprietary form, including any word processing or hypertext form. However, if you provide access to or distribute copies of a Project Gutenberg™ work in a format other than "Plain Vanilla ASCII" or other format used in the official version posted on the official Project Gutenberg™ website (www.gutenberg.org), you must, at no additional cost, fee or expense to the user, provide a copy, a means of exporting a copy, or a means of obtaining a copy upon request, of the work in its original "Plain Vanilla ASCII" or other form. Any alternate format must include the full Project Gutenberg™ License as specified in paragraph 1.E.1.

1.E.7. Do not charge a fee for access to, viewing, displaying, performing, copying or distributing any Project Gutenberg™ works unless you comply with paragraph 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.8. You may charge a reasonable fee for copies of or providing access to or distributing Project Gutenberg™ electronic works provided that:

- You pay a royalty fee of 20% of the gross profits you derive from the use of Project Gutenberg™ works calculated using the method you already use to calculate your applicable taxes. The fee is owed to the owner of the Project Gutenberg™ trademark, but he has agreed to donate royalties under this paragraph to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation. Royalty payments must be paid within 60 days following each date on which you prepare (or are legally required to prepare) your periodic tax returns. Royalty payments should be clearly marked as such and sent to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation at the address specified in Section 4, "Information about donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation."
- You provide a full refund of any money paid by a user who notifies you in writing (or by e-mail) within 30 days of receipt that s/he does not agree to the terms of the full Project Gutenberg™ License. You must require such a user to return or destroy all copies of the works possessed in a physical medium and discontinue all use of and all access to other copies of Project Gutenberg™ works.
- You provide, in accordance with paragraph 1.F.3, a full refund of any money paid for a work or a replacement copy, if a defect in the electronic work is discovered and reported to you within 90 days of receipt of the work.
- You comply with all other terms of this agreement for free distribution of Project Gutenberg™ works.

1.E.9. If you wish to charge a fee or distribute a Project Gutenberg™ electronic work or group of works on different terms than are set forth in this agreement, you must obtain permission in writing from the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the manager of the Project Gutenberg™ trademark. Contact the Foundation as set forth in Section 3 below.

1.F.

1.F.1. Project Gutenberg volunteers and employees expend considerable effort to identify, do copyright research on, transcribe and proofread works not protected by U.S. copyright law in creating the Project Gutenberg™ collection. Despite these efforts, Project Gutenberg™ electronic works, and the medium on which they may be stored, may contain "Defects," such as, but not limited to, incomplete, inaccurate or corrupt data, transcription errors, a copyright or other intellectual property infringement, a defective or damaged disk or other medium, a computer virus, or computer codes that damage or cannot be read by your equipment.

1.F.2. LIMITED WARRANTY, DISCLAIMER OF DAMAGES - Except for the “Right of Replacement or Refund” described in paragraph 1.F.3, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the owner of the Project Gutenberg™ trademark, and any other party distributing a Project Gutenberg™ electronic work under this agreement, disclaim all liability to you for damages, costs and expenses, including legal fees. YOU AGREE THAT YOU HAVE NO REMEDIES FOR NEGLIGENCE, STRICT LIABILITY, BREACH OF WARRANTY OR BREACH OF CONTRACT EXCEPT THOSE PROVIDED IN PARAGRAPH 1.F.3. YOU AGREE THAT THE FOUNDATION, THE TRADEMARK OWNER, AND ANY DISTRIBUTOR UNDER THIS AGREEMENT WILL NOT BE LIABLE TO YOU FOR ACTUAL, DIRECT, INDIRECT, CONSEQUENTIAL, PUNITIVE OR INCIDENTAL DAMAGES EVEN IF YOU GIVE NOTICE OF THE POSSIBILITY OF SUCH DAMAGE.

1.F.3. LIMITED RIGHT OF REPLACEMENT OR REFUND - If you discover a defect in this electronic work within 90 days of receiving it, you can receive a refund of the money (if any) you paid for it by sending a written explanation to the person you received the work from. If you received the work on a physical medium, you must return the medium with your written explanation. The person or entity that provided you with the defective work may elect to provide a replacement copy in lieu of a refund. If you received the work electronically, the person or entity providing it to you may choose to give you a second opportunity to receive the work electronically in lieu of a refund. If the second copy is also defective, you may demand a refund in writing without further opportunities to fix the problem.

1.F.4. Except for the limited right of replacement or refund set forth in paragraph 1.F.3, this work is provided to you ‘AS-IS’, WITH NO OTHER WARRANTIES OF ANY KIND, EXPRESS OR IMPLIED, INCLUDING BUT NOT LIMITED TO WARRANTIES OF MERCHANTABILITY OR FITNESS FOR ANY PURPOSE.

1.F.5. Some states do not allow disclaimers of certain implied warranties or the exclusion or limitation of certain types of damages. If any disclaimer or limitation set forth in this agreement violates the law of the state applicable to this agreement, the agreement shall be interpreted to make the maximum disclaimer or limitation permitted by the applicable state law. The invalidity or unenforceability of any provision of this agreement shall not void the remaining provisions.

1.F.6. INDEMNITY - You agree to indemnify and hold the Foundation, the trademark owner, any agent or employee of the Foundation, anyone providing copies of Project Gutenberg™ electronic works in accordance with this agreement, and any volunteers associated with the production, promotion and distribution of Project Gutenberg™ electronic works, harmless from all liability, costs and expenses, including legal fees, that arise directly or indirectly from any of the following which you do or cause to occur: (a) distribution of this or any Project Gutenberg™ work, (b) alteration, modification, or additions or deletions to any Project Gutenberg™ work, and (c) any Defect you cause.

Section 2. Information about the Mission of Project Gutenberg™

Project Gutenberg™ is synonymous with the free distribution of electronic works in formats readable by the widest variety of computers including obsolete, old, middle-aged and new computers. It exists because of the efforts of hundreds of volunteers and donations from people in all walks of life.

Volunteers and financial support to provide volunteers with the assistance they need are critical to reaching Project Gutenberg™’s goals and ensuring that the Project Gutenberg™ collection will remain freely available for generations to come. In 2001, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation was created to provide a secure and permanent future for Project Gutenberg™ and future generations. To learn more about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and how your efforts and donations can help, see Sections 3 and 4 and the Foundation information page at www.gutenberg.org.

Section 3. Information about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

The Project Gutenberg Literary Archive Foundation is a non-profit 501(c)(3) educational corporation organized under the laws of the state of Mississippi and granted tax exempt status by the Internal Revenue Service. The Foundation’s EIN or federal tax identification number is 64-6221541. Contributions to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation are tax deductible to the full extent permitted by U.S. federal laws and your state’s laws.

The Foundation’s business office is located at 809 North 1500 West, Salt Lake City, UT 84116, (801) 596-1887. Email contact links and up to date contact information can be found at the Foundation’s website and official page at www.gutenberg.org/contact

Section 4. Information about Donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

Project Gutenberg™ depends upon and cannot survive without widespread public support and donations to carry out its mission of increasing the number of public domain and licensed works that can be freely distributed in machine-readable form accessible by the widest array of equipment

including outdated equipment. Many small donations (\$1 to \$5,000) are particularly important to maintaining tax exempt status with the IRS.

The Foundation is committed to complying with the laws regulating charities and charitable donations in all 50 states of the United States. Compliance requirements are not uniform and it takes a considerable effort, much paperwork and many fees to meet and keep up with these requirements. We do not solicit donations in locations where we have not received written confirmation of compliance. To SEND DONATIONS or determine the status of compliance for any particular state visit www.gutenberg.org/donate.

While we cannot and do not solicit contributions from states where we have not met the solicitation requirements, we know of no prohibition against accepting unsolicited donations from donors in such states who approach us with offers to donate.

International donations are gratefully accepted, but we cannot make any statements concerning tax treatment of donations received from outside the United States. U.S. laws alone swamp our small staff.

Please check the Project Gutenberg web pages for current donation methods and addresses. Donations are accepted in a number of other ways including checks, online payments and credit card donations. To donate, please visit: www.gutenberg.org/donate

Section 5. General Information About Project Gutenberg™ electronic works

Professor Michael S. Hart was the originator of the Project Gutenberg™ concept of a library of electronic works that could be freely shared with anyone. For forty years, he produced and distributed Project Gutenberg™ eBooks with only a loose network of volunteer support.

Project Gutenberg™ eBooks are often created from several printed editions, all of which are confirmed as not protected by copyright in the U.S. unless a copyright notice is included. Thus, we do not necessarily keep eBooks in compliance with any particular paper edition.

Most people start at our website which has the main PG search facility: www.gutenberg.org.

This website includes information about Project Gutenberg™, including how to make donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, how to help produce our new eBooks, and how to subscribe to our email newsletter to hear about new eBooks.